

INSTYTUT
AKTYWIZACJI
REGIONÓW

PRZEMOC W RODZINIE ZAKAZ LUB NAKAZ OPUSZCZENIA LOKALU

Niniejszy informator ma na celu przedstawienie podstawowych zagadnień związanych z przywołanym tematem i powstał w ramach realizacji zadania edukacji prawnej realizowanej w 2022 roku przez Instytut Aktywizacji Regionów

Spis treści

KOGO DOTYCZY POSTĘPOWANIE	2
OBOWIĄZKI OSÓB POZOSTAJĄCYCH W MIESZKANIU	3
POSTĘPOWANIE Z UDZIAŁEM POLICJI I ŻANDARMERII WOJSKOWEJ	4
POSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM	7
SPOSÓB PRZYGOTOWANIA WNIOSKU – FORMULARZ Z OMÓWIENIEM	8

Stosowanie przemocy w rodzinie wymaga zdecydowanemu przeciwdziałaniu – mając w głównej mierze na względzie dobro osób pokrzywdzonych.

Nowelizacja przepisów kodeksu postępowania cywilnego, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o Policji oraz ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, która weszła w życie w ostatnim dniu listopada 2020 roku zmodyfikowała postępowanie względem osób, które stosują przemoc w rodzinie. W głównej mierze ustawodawcy zależało na usprawnieniu działań służb w sytuacji, kiedy zachodzą uzasadnione podstawy dopuszczenia się przez jednego z domowników stosowania wobec pozostałych osób z nim zamieszkujących znęcania się fizycznego, psychicznego – ogólnie określanego jako przemoc w rodzinie (oczywiście znęcanie się to nie jedyne przestępstwo, które można zakwalifikować jako przemoc w rodzinie).

W ramach systemu nieodpłatnej pomocy prawnej do punktów porad trafiają osoby doświadczające przemocy, jak również osoby, wobec których zastosowano przepisy w/w nowelizacji. W tym poradniku postaramy się przybliżyć Państwu zagadnienie związane z tym typem postępowania, uprawnienia i obowiązki, tryb postępowania oraz możliwe rozstrzygnięcia.

1. Kogo dotyczy postępowanie

Podstawą do podjęcia działań przeciwko osobie stosującej przemoc w rodzinie jest art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Postępowanie może zostać wszczęte wobec każdego, kto będąc osobą wspólnie zajmującą mieszkanie, swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie sprawia, że wspólne zamieszkiwanie jest szczególnie uciążliwe.

Wartym odnotowania jest to, że określenie „mieszkanie” oznacza każdy lokal, który służy zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, a zatem zakres postępowania dotyczy również lokali komunalnych, socjalnych, tymczasowych, najmowanych oraz

własnościowych lub objętych współwłasnością – nawet w sytuacji, kiedy jedynym właścicielem lub najemcą jest sprawca przemocy w rodzinie.

W takiej sytuacji osoba dotknięta przemocą posiada uprawnienie, aby wydział cywilny sądu rejonowego właściwego dla miejsca położenia nieruchomości, działając na podstawie przepisów o postępowaniu nieprocesowym, zobowiązał sprawcę do opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Podany w poprzednim akapicie obowiązek stosuje się również w sytuacji, gdy:

- osoby dotknięte przemocą w rodzinie opuściły wspólnie zajmowane mieszkanie z powodu stosowania przemocy w tym mieszkaniu względem nich,
- członek rodziny stosujący przemoc w rodzinie sam opuścił wspólnie zajmowane mieszkanie,
- małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu oraz inna osoba stosująca przemoc w rodzinie, okresowo lub nieregularnie przebywa w mieszkaniu wspólnie z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie.

Nie znając brzmienia przepisów regulujących nakaz opuszczenia lokalu lub zakaz zbliżania z pozoru mogłoby się wydawać, że nawet po akcie przemocy opuszczenie lokalu przez sprawcę takiej przemocy uniemożliwia prowadzenie postępowania. Z powyższego wyliczenia jednak wynika, że fakt stałego przebywania w mieszkaniu, czy brak obecności sprawcy w chwili interwencji Policji czy trwania samego postępowania nie jest konieczny do wydania wobec tej osoby nakazu opuszczenia lokalu lub zakazu zbliżania się do lokalu. Kluczowe dla sprawy jest w głównej mierze ustalenie, że w mieszkaniu osoby zgłaszającej doszło do stosowania przemocy w rodzinie.

2. Obowiązki osób pozostających w mieszkaniu

Jeżeli po wydaniu nakazu lub zakazu osoba stosująca przemoc w rodzinie nie ma powrotu do swojego miejsca zamieszkania należy zadać pytanie, jak wygląda

kwestia związana z opłatami za taki lokal (często osoba stosująca przemoc w rodzinie jest jej jedynym żywicielem). Przepisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakładają na osoby pełnoletnie zamieszkujące w lokalu przez czas, w którym stosowany jest zakaz lub nakaz Policji lub orzeczenie sądu w przedmiocie zobowiązania sprawcy przemocy do opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu, obowiązek ponoszenia opłat za dostawę do tego mieszkania energii, gazu, wody oraz odbiór ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych oraz czynszu lub koszty bieżącego zarządzania nieruchomością.

Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, kiedy osoba stosująca przemoc jest zobowiązana do świadczeń alimentacyjnych względem osoby pozostającej w lokalu.

3. Postępowanie z udziałem Policji i Żandarmerii Wojskowej

Zarówno Policja, jak i Żandarmeria Wojskowa na podstawie nowelizacji zyskały tożsame uprawnienia, dlatego nie ma potrzeby omawiania ich oddzielnie. Pisząc o Policji w poniższym rozdziale będziemy mieli na myśli również Żandarmerię Wojskową.

Policja przede wszystkim ma prawo zatrzymać osobę stosującą przemoc w rodzinie, jeżeli swoim zachowaniem stwarza bezpośrednie zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego.

Ocena zasadności zatrzymania nie może być dowolna, a pod uwagę należy wziąć takie czynniki jak: akty przemocy fizycznej w rodzinie, wiek osoby dotkniętej przemocą, stosowanie przemocy wobec kobiet w ciąży, niepełnosprawność osoby dotkniętej przemocą, zależność stron z uwagi na stan zdrowia lub zaburzenia psychiczne, stan osoby (alkohol lub środki odurzające), groźby użycia przemocy, dostęp do niebezpiecznych narzędzi lub broni, informacje o dotychczasowej przemocy, informacje o próbach samobójczych.

Głównym uprawnieniem służb jest wydanie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego

bezpośredniego otoczenia. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby łączyć te oba środki, a ich obowiązywanie jest natychmiast wykonalne.

Z perspektywy osób, których dotyczy nakaz, jak również pokrzywdzonych istotnym jest to, że nakaz lub zakaz powinien określać obszar lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana zachować.

Wydanie nakazu lub zakazu może nastąpić bezpośrednio w trakcie podejmowanej interwencji, jak również na skutek powzięcia informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie od samej osoby dotkniętej przemocą lub kuratora sądowego, pracownika pomocy społecznej, którzy taką wiedzę powzięli w związku z wykonywanymi obowiązkami.

Osoba dotknięta przemocą przesłuchiwana jest w charakterze świadka na okoliczności, które mają potwierdzić prawdopodobieństwo stosowania przemocy, ale również ustalenia racjonalnego zakresu odległości, którą ma być objęty zakaz zbliżania się. W niniejszym postępowaniu nic nie stoi na przeszkodzie, aby świadkami były również inne osoby posiadające istotne informacje dla sprawy, z tym zastrzeżeniem, że przesłuchanie małoletniego poniżej lat 15 może nastąpić jedynie w sytuacji, gdy jest jedynym świadkiem zdarzenia lub gdy zeznania mogą mieć istotne znaczenie dla sprawy.

Nakaz lub zakaz powinien zostać doręczony niezwłocznie osobie stosującej przemoc w rodzinie, ale również osobom dotkniętym taką przemocą. Kiedy osoba stosująca przemoc wcześniej opuściła lokal lub nie ma z nią kontaktu – do skutecznego doręczenia nakazu lub zakazu wystarczające jest umieszczenie na drzwiach uprzednio wspólnie zajmowanego mieszkania pisemnego zawiadomienia o wydaniu nakazu lub zakazu. Jeżeli osoba stosująca przemoc odmawia przyjęcia nakazu lub zakazu – nie ma to znaczenia dla jego skutecznego doręczenia – adnotacja o tym fakcie zostaje umieszczona na treści dokumentu.

Dla zapewnienia prawidłowej procedury opuszczenie lokalu przez osobę stosującą przemoc w rodzinie powinno być stwierdzone protokołem.

Osoba stosująca przemoc w rodzinie ma prawo zabrać z mieszkania przedmioty osobistego użytku, służące do świadczenia pracy lub będące jej własnością zwierzęta (chyba że osoby pozostające w domu zgłoszą swój sprzeciw). Późniejsze zabranie dodatkowych rzeczy w czasie obowiązywania zakazu lub nakazu może nastąpić tylko jeden raz – wyłącznie przy asyście policjanta i po wcześniejszym uzgodnieniu terminu, a udział osoby dotkniętej przemocą lub osoby przez nią upoważnionej jest dopuszczalny.

Symboliczną i dość istotną częścią opuszczania lokalu jest pozostawienie kluczy do wspólnie zajmowanego mieszkania lub pomieszczeń zlokalizowanych w jego bezpośrednim otoczeniu.

Osoba stosująca przemoc w rodzinie, wobec której wydano nakaz lub zakaz obowiązana jest do wskazania Policji adresu miejsca pobytu, numeru telefonu i poinformować o każdej zmianie tych danych, a brak podania zmiany danych powoduje skutecznym doręczeniem w przypadku zmiany adresu.

Z kolei osoba dotknięta przemocą jest m.in. pouczana o możliwości złożenia i sposobie złożenia żądania, aby sąd zobowiązał osobę stosującą przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Osobie objętej zakazem lub nakazem przysługuje prawo wniesienia zażalenia do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsca położenia lokalu w terminie 3 dni od dnia doręczenia nakazu lub zakazu. Przedmiotem zażalenia może być domaganie się zbadania przez sąd prawidłowości prowadzenia czynności, zasadności oraz legalności wydanego nakazu lub zakazu. Sąd rozpoznaje zażalenie niezwłocznie, nie później, niż w ciągu 3 dni od dnia wpływu do sądu.

Uchylenie nakazu lub zakazu jest dopuszczalne w wypadku stwierdzenia jego bezzasadności lub nielegalności, o czym niezwłocznie należy zawiadomić osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, prokuratora oraz Policję, a także zespół interdyscyplinarny.

Niezależnie od powyższego nakaz lub zakaz tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia w sprawie sądowej o zobowiązanie do opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu lub zakazu zbliżania do takiego lokalu.

Podsumowując powyższą procedurę należy zauważyć, że tempo uzyskania takiego dokumentu w postaci nakazu lub zakazu jest nadzwyczaj szybkie, ale stan taki również nie trwa długo i wymaga od osoby dotkniętej przemocą podjęcia dalszych czynności przed sądem, które omówimy w kolejnym punkcie poradnika.

4. Postępowanie przed sądem

Podstawą wszczęcia postępowania jest złożenie wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Jeżeli mamy trudności w samodzielnym sformułowaniu wniosku od podstaw warto pamiętać, że taki wniosek może być również złożony na urzędowym formularzu (jego wzór w następnej części poradnika).

Wydanie orzeczenia poprzedzone jest wyznaczeniem i przeprowadzeniem rozprawy.

Jeżeli wniosek lub jego odpis nie zawiera załączników, sąd samodzielnie powiela egzemplarze załączników i doręcza odpisy pisma stronom. Jednocześnie korespondencję otrzymuje również prokurator, który jest zawiadamiany o terminach rozprawy.

Na rozpoznanie sprawy sąd ma 1 miesiąc od dnia złożenia wniosku, natomiast jest to termin instrukcyjny – jego przekroczenie nie powoduje upadku postępowania.

W wypadku uwzględnienia wniosku sąd, tak samo jako w wypadku nakazu lub zakazu wydanego przez Policję, określa obszar obowiązywania orzeczenia, które z chwilą wydania jest skuteczne i wykonalne.

Orzeczenie z urzędu doręczane jest stronom postępowanie, a termin na złożenie wniosku o uzasadnienie biegnie od dnia publikacji orzeczenia.

Termin na wniesienie apelacji wynosi 1 tydzień i tak samo, jak w przypadku wniosku – braki odpisów lub dokumentów (kopie) są samodzielnie usuwane przez sąd rozpoznający sprawę.

Sąd Okręgowy ma 1 miesiąc na wydanie orzeczenia w drugiej instancji, ale ponownie jest to termin jedynie instrukcyjny. Po rozpoznaniu apelacji orzeczenia stają się prawomocne i nie przysługuje od niego dalszy środek odwoławczy.

5. Formularz wniosku

UWAGA! PRZED WYPEŁNIENIEM NALEŻY DOKŁADNIE ZAPOZNAĆ SIĘ
Z POUCZENIAMI

Wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	Data wpływu (wypełnia sąd)
P o u c z e n i e 1. Wniosek należy wypełnić czytelnie, bez skreśleń i poprawek. 2. Każdą rubrykę niezacieniowaną należy wypełnić albo skreślić. Jeżeli po wpisaniu treści w rubryce pozostało wolne miejsce, należy je skreślić w sposób uniemożliwiający dopisywanie. 3. Do wniosku należy dołączyć załączniki w oryginale lub odpisie dla sądu oraz odpisy wniosku i załączników dla osób uczestniczących w sprawie. 4. W przypadku gdy treść nie mieści się w odpowiednich rubrykach, ciąg dalszy zamieszcza się na kolejnych, ponumerowanych kartach formatu A4, ze wskazaniem uzupełnianej rubryki. Pod dodaną do wniosku treścią należy złożyć podpis.	
1. Sąd rejonowy, do którego jest składany wniosek	
2. Wnioskodawca	
2.1. Imię i nazwisko:	
2.2. Miejsce zamieszkania i adres (można dodatkowo podać numer telefonu lub adres poczty elektronicznej):	

2.3. Numer PESEL, jeżeli został nadany:
2.4. Adres wnioskodawcy do doręczeń, jeżeli jest inny niż wskazany w rubryce 2.2:
3. ☐ Przedstawiciel ustawowy wnioskodawcy ☐ Pełnomocnik wnioskodawcy (należy zaznaczyć właściwe okienko, gdy wniosek składa przedstawiciel ustawowy lub pełnomocnik wnioskodawcy)
3.1. Imię i nazwisko:
3.2. Adres do doręczeń w przypadku wyznaczenia przedstawiciela ustawowego, jeżeli jest inny niż wskazany w rubryce 2.2 lub 2.4 (można dodatkowo podać numer telefonu lub adres poczty elektronicznej):
4. Uczestnik (dane osoby, której dotyczy wniosek)
4.1. Imię i nazwisko:
4.2. Miejsce zamieszkania i adres (można dodatkowo podać numer telefonu lub adres poczty elektronicznej):
4.3. Numer PESEL lub data urodzenia, jeżeli są znane:
5. Wniosek i uzasadnienie
5.1. Wniosek
Wnoszę o (jeżeli wnioskodawca domaga się, aby sąd wydał orzeczenie jedynie w zakresie zobowiązania lub jedynie w zakresie zakazu, niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej należy skreślić): 1) zobowiązanie uczestnika do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia;

2) zakazanie uczestnikowi zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

5.1.1. Oznaczenie mieszkania
(należy wpisać adres, którego mają
dotyczyć zobowiązanie lub zakaz):

5.1.2. Oznaczenie bezpośredniego otoczenia
mieszkania
(należy wskazać w sposób opisowy otoczenie,
którego mają dotyczyć zobowiązanie lub zakaz,
przez wskazanie obszaru lub odległości, które
uczestnik będzie zobowiązany zachować):

5.2. Uzasadnienie

5.2.1. W chwili składania wniosku (niepotrzebny punkt z czterech wskazanych poniżej należy skreślić):

- 1) wnioskodawca i uczestnik zamieszkują razem pod adresem wskazanym w rubryce 5.1.1 niniejszego wniosku;
- 2) uczestnik opuścił wskazane mieszkanie, a wnioskodawca w nim zamieszkuje;
- 3) wnioskodawca opuścił wskazane mieszkanie, a uczestnik w nim zamieszkuje;
- 4) uczestnik okresowo lub nieregularnie przebywa we wskazanym mieszkaniu, a wnioskodawca w nim zamieszkuje.

W mieszkaniu tym zamieszkują także (wskazać imię i nazwisko oraz wiek w przypadku osób małoletnich):

.....
.....
.....
.....
.....

2) dokumentów (np. zaświadczenia lekarskie, dokumenty potwierdzające interwencje Policji lub Żandarmerii Wojskowej; jeżeli przed sądem toczyły się sprawy związane z przemocą w rodzinie, należy podać sąd i sygnaturę akt):

.....
.....
.....
.....
.....

3) przesłuchania uczestników:

.....
.....
.....
.....
.....

4) innych:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5.3. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia przez przedłużenie obowiązywania nakazu lub zakazu (tę rubrykę formularza wypełniają jedynie wnioskodawcy, którzy domagają się udzielenia zabezpieczenia przez przedłużenie obowiązującego nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub obowiązującego zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wydanych uprzednio przez Policję lub Żandarmerię Wojskową; pozostali wnioskodawcy skreślają rubrykę 5.3)

Wnoszę o udzielenie zabezpieczenia przez przedłużenie obowiązywania (jeżeli wnioskodawca domaga się, aby sąd wydał orzeczenie o zabezpieczeniu wyłącznie w odniesieniu do nakazu albo wyłącznie w odniesieniu do zakazu, niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej należy skreślić):

1) nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia;

2) zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia na obszarze/na odległość (należy wskazać obszar lub odległość, które uczestnik będzie zobowiązany zachować, jeżeli wniosek dotyczy innego obszaru lub innej odległości niż określone w nakazie lub zakazie):

wydanego/wydanych przez (należy wskazać organ, który wydał nakaz lub zakaz, a niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej – skreślić):

1) Policję, dnia

2) Żandarmerię Wojskową, dnia

na czas (należy wskazać okres zabezpieczenia, a niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej – skreślić):

1) do dnia

2) trwania postępowania.

5.4. Uzasadnienie wniosku o udzielenie zabezpieczenia przez przedłużenie obowiązywania nakazu lub zakazu (wypełnić tylko w przypadku zgłaszania wniosku opisanego w rubryce 5.3)

5.4.1. Dnia został wydany wobec uczestnika (jeżeli został wydany tylko nakaz albo zakaz, zbędny punkt należy skreślić):

1) nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,

2) zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

5.4.2. Wyjaśnienie, dlaczego wydane przez Policję lub Żandarmerię Wojskową nakaz lub zakaz nadal powinny obowiązywać:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5.5. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia (nie były uprzednio wydane nakaz ani zakaz)

(tę rubrykę formularza wypełniają jedynie wnioskodawcy, którzy domagają się udzielenia zabezpieczenia, kiedy nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia ani zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia nie były uprzednio wydane przez Policję lub Żandarmerię Wojskową; pozostali wnioskodawcy skreślają rubrykę 5.5)

Wnoszę o udzielenie zabezpieczenia przez

(jeżeli wnioskodawca domaga się, aby sąd wydał orzeczenie o zabezpieczeniu wyłącznie w odniesieniu do zobowiązania albo wyłącznie w odniesieniu do zakazu, niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej należy skreślić):

1) zobowiązanie uczestnika do natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia;

2) zakazanie uczestnikowi zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia

na obszarze/na odległość (należy wskazać obszar lub odległość, które uczestnik jest zobowiązany zachować):

na czas (należy wskazać okres zabezpieczenia, a niepotrzebny punkt z dwóch wskazanych poniżej – skreślić):

1) do dnia

2) trwania postępowania.

5.6. Uzasadnienie wniosku o udzielenie zabezpieczenia (tę rubrykę formularza wypełniają jedynie wnioskodawcy, którzy zgłaszają wniosek z rubryki 5.5; pozostali wnioskodawcy skreślają rubrykę 5.6)

Fakty uzasadniające udzielenie zabezpieczenia:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Załączniki (należy wymienić wszystkie dokumenty dołączone do wniosku, a niepotrzebne – skreślić)

Kopia wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu wraz z oświadczeniem o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (dotyczy osób, które wnoszą o ustanowienie adwokata lub radcy z urzędu, w związku z faktem, że nie są w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia pełnomocnika bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny; wzór do pobrania w siedzibach sądów i ze stron internetowych sądów).

.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Imię i nazwisko (czytelne) osoby lub osób składających wniosek oraz podpis

8. Miejscowość i data

.....
.....

.....
.....

POUCZENIE

1. Formularze są dostępne w budynkach sądów rejonowych i okręgowych, w Internecie pod adresami www.ms.gov.pl i www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl oraz na stronach internetowych sądów rejonowych, sądów okręgowych i sądów apelacyjnych.

2. Wniosek nie musi być złożony na formularzu (art. 560³ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego).

3. Wniosek należy złożyć w sądzie rejonowym właściwym ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy, a w braku miejsca zamieszkania – w sądzie miejsca jego pobytu (art. 508 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego).

4. Wnioskodawca jest zwolniony od uiszczenia kosztów sądowych.

5. Zgodnie z art. 165 § 2 w zw. z art. 13 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego nadanie pisma w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu (datą wniesienia jest data nadania).

6. Niezachowanie warunków formalnych pisma, które uniemożliwia nadanie mu dalszego biegu, powoduje wezwanie do uzupełnienia braków w terminie tygodniowym. Jeżeli braki nie zostaną w tym terminie uzupełnione, pismo podlega zwrotowi. Taki skutek nie następuje jedynie w wypadku, gdy do wniosku lub innych pism nie dołączono odpisów. Wówczas odpisy sporządza i doręcza sąd (art. 560⁴ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego).